

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

του Μιλτιάδη Μιλτιάδου

Η παρούσα μελέτη έχει συνταχθεί για να παρέχει μια απλή καθοδήγηση στους ενδιαφερόμενους για την επαγγελματική ευθύνη των αρχιτεκτόνων και μηχανικών. Δεν αποτελεί περιεκτική ή πλήρη ανάλυση της νομοθεσίας ούτε συνιστά νομική συμβουλή. Οι απόψεις που εκφράζονται είναι αυστηρά προσωπικές του συγγραφέα και δεν δεσμεύουν την εταιρεία που τον εργοδοτεί ή οποιαδήποτε άλλη εταιρεία του ομίλου στον οποίο ανήκει. Αν υπάρχουν οποιαδήποτε λάθη, είναι του συγγραφέα. Οι αναγνώστες προτρέπονται να εξασφαλίσουν ανεξάρτητη νομική ή ασφαλιστική συμβουλή πριν εφαρμόσουν τις πληροφορίες που περιέχονται σ' αυτή τη μελέτη σε συγκεκριμένες καταστάσεις.

Λευκωσία 2009

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

(1) Ποιοι αναγνωρίζονται ως αρχιτέκτονες και μηχανικοί

Η άσκηση του επαγγέλματος του αρχιτέκτονα ή μηχανικού διέπεται από τον περί Επιστημονικού Τεχνικού Επιμελητηρίου Κύπρου Νόμο. Οι ειδικότητες Μηχανικής Επιστήμης στις οποίες εγγράφονται τα μέλη του ΕΤΕΚ είναι οι ακόλουθες:

- (α) αρχιτεκτονική περιλαμβανομένης και της αρχιτεκτονικής τοπίου
- (β) πολιτική μηχανική περιλαμβανομένης της μηχανικής τοπίου
- (γ) μηχανολογική μηχανική
- (δ) ηλεκτρολογική μηχανική
- (ε) ηλεκτρονική μηχανική περιλαμβανομένης της μηχανικής της πληροφορικής
- (στ) χημική μηχανική
- (ζ) μηχανική μεταλλείων και εφαρμοσμένης γεωλογίας
- (η) αγρονομική – τοπογραφική μηχανική
- (θ) επιμέτρηση και εκτίμηση γης
- (ι) πολεοδομία – χωροταξία
- (ια) κάθε άλλη ειδικότητα της μηχανικής επιστήμης που καθορίζεται με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ύστερα από εισήγηση του Επιμελητηρίου, ως κλάδος μηχανικής επιστήμης.

Για να εγγραφεί κάποιος στο Μητρώο Μελών του ΕΤΕΚ πρέπει να κατέχει πτυχίο ή δίπλωμα πανεπιστημίου σε οποιοδήποτε κλάδο της Μηχανικής Επιστήμης. Για εγγραφή ως αρχιτέκτονας ή ως πολιτικός μηχανικός απαιτείται επιπρόσθετα και ένας χρόνος άσκησης.

Σύμφωνα με το νόμο οι σπουδές που οδηγούν στην απόκτηση πτυχίου στην αρχιτεκτονική πρέπει να εξασφαλίζουν την απόκτηση:

- (α) ικανότητας σύλληψης αρχιτεκτονικών δημιουργιών που να ικανοποιούν συγχρόνως αισθητικές και τεχνικές απαιτήσεις.
- (β) προσήκουσας γνώσης της ιστορίας και των θεωριών της αρχιτεκτονικής όπως και των συναφών τεχνών, τεχνολογιών και ανθρώπινων επιστημών,
- (γ) γνώσης των καλών τεχνών ως παραγόντων που είναι δυνατόν να επηρεάσουν την ποιότητα της αρχιτεκτονικής σύλληψης,
- (δ) προσήκουσας γνώσης της πολεοδομίας, του πολεοδομικού σχεδιασμού και των τεχνικών που εφαρμόζονται στη διαδικασία του πολεοδομικού σχεδίου,
- (ε) της ικανότητας κατανόησης των σχέσεων, αφενός ανάμεσα στους ανθρώπους και τα αρχιτεκτονικά δημιουργήματα, και αφετέρου, ανάμεσα στα αρχιτεκτονικά δημιουργήματα και το περιβάλλον τους, όπως και την ικανότητα κατανόησης της ανάγκης αρμονικού συνδυασμού των αρχιτεκτονικών δημιουργημάτων με τους χώρους, ανάλογα με τις ανάγκες και την ανθρώπινη κλίμακα,
- (στ) της ικανότητας κατανόησης του επαγγέλματος του αρχιτέκτονα και του ρόλου του στην κοινωνία, ειδικότερα, μέσω της επεξεργασίας σχεδίων στα οποία λαμβάνονται υπόψη οι κοινωνικοί παράγοντες,
- (ζ) της γνώσης των προβλημάτων στατικού σχεδιασμού, οικοδομικής και έργων πολιτικού μηχανικού, τα οποία συνδέονται με το σχεδιασμό των κτιρίων,
- (θ) προσήκουσας γνώσης των προβλημάτων που έχουν σχέση με τις φυσικές ιδιότητες των κτιρίων, των τεχνολογιών, όπως επίσης και της γνώσης της λειτουργίας των κατασκευαστών, ώστε να τις εφοδιάζει με όλα τα στοιχεία εσωτερικής άνεσης και κλιματικής προστασίας,
- (ι) τεχνικής ικανότητας, χάρη στην οποία ο αρχιτέκτονας θα μπορεί να επινοεί κατασκευές που να ικανοποιούν τις απαιτήσεις αυτών που τις χρησιμοποιούν, σεβόμενος τους οικονομικούς περιορισμούς και τους οικοδομικούς κανονισμούς,
- (ια) προσήκουσας γνώσης των βιομηχανιών, οργανώσεων, κανονισμών και διαδικασιών, που έχουν σχέση με την υλοποίηση των κτιριακών μελετών, και την ένταξη των σχεδίων στο γενικό σχεδιασμό.

(2) Τα καθήκοντα των αρχιτεκτόνων και μηχανικών

Σύμφωνα με το *Hudson's Building and Engineering Contracts* τα κυριότερα καθήκοντα ενός αρχιτέκτονα ή μηχανικού είναι τα ακόλουθα:

- να συσκέπτεται και να συμβουλεύει τον ιδιοκτήτη (όχι ως δικηγόρος) για τους πιθανούς περιορισμούς στη χρήση της γης επί της οποίας θα κτίσει, είτε (μεταξύ άλλων) από πολεοδομική νομοθεσία, περιοριστικές συνθήκες ή δικαιώματα ιδιοκτητών γειτονικών οικοπέδων ή του κοινού επί της γης ή από νόμους και κανονισμούς που επηρεάζουν τις εργασίες που θα εκτελεστούν,
- να εξετάσει το εργοτάξιο, το υπέδαφος και τον περιβάλλοντα χώρο,
- να συσκέπτεται και να συμβουλεύει τον ιδιοκτήτη για το σχεδιασμό, έκταση και κόστος της προτεινόμενης εργασίας,
- να ετοιμάσει προκαταρκτικά προσχέδια και περίγραμμα προδιαγραφών ή κατά προσέγγιση προδιαγραφές, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις συνθήκες που είναι γνωστό ότι υπάρχουν και να τα υποβάλει στον ιδιοκτήτη για έγκριση, με εκτίμηση του πιθανού κόστους, αν του ζητηθεί,
- να εκπονήσει και, αν είναι ανάγκη, να τροποποιήσει τα προσχέδια και τότε, αν του δοθούν οδηγίες, να ετοιμάσει σχέδια και πιο λεπτομερείς προδιαγραφές της εργασίας που θα εκτελεστεί ως πρώτο βήμα για την προετοιμασία των εγγράφων του συμβολαίου,
- να συσχεφθεί και να συμβουλέψει τον ιδιοκτήτη για τον τύπο του συμβολαίου που θα χρησιμοποιηθεί (περιλαμβανομένου του κατά πόσο να χρησιμοποιηθεί συμβόλαιο με ποσότητες) και για την αναγκαιότητα ή άλλως της ανάθεσης σε επιμετρητή ποσοτήτων της ετοιμασίας δελτίων ποσοτήτων και τη διεξαγωγή συνηθισμένων υπηρεσιών εκτίμησης της αξίας κατά τη διάρκεια της ισχύος του συμβολαίου,
- να διαμορφώσει τα έγγραφα του συμβολαίου στην τελική τους μορφή πριν την πρόσκληση προσφορών, με ή χωρίς τη βοήθεια επιμετρητών ποσοτήτων και πολιτικών μηχανικών, περιλαμβανομένης της εξασφάλισης λεπτομερών προσφορών και της διευθέτησης ημερομηνιών παράδοσης με διορισμένους υπεργολάβους ή προμηθευτές των οποίων η εργασία μπορεί να πρέπει να είναι έτοιμη ή διαθέσιμη στα πρώτα στάδια της εργασίας του κυρίως εργολάβου,
- να συμβουλέψει τον ιδιοκτήτη για τις παραληφθείσες προσφορές και την επιλογή του κυρίως εργολάβου, και να διευθετήσει ημερομηνίες έναρξης και την περίοδο του συμβολαίου, αν αυτό δεν έχει ήδη γίνει,
- ύστερα από την έναρξη των εργασιών, να προμηθεύσει τον εργολάβο με αντίγραφα των κατασκευαστικών σχεδίων και προδιαγραφών και οποιονδήποτε περαιτέρω σχεδίων, λεπτομέρειες ή οδηγίες που μπορεί να είναι αναγκαίες για την εργασία, περιλαμβανομένης εργασίας που θα εκτελεστεί από διορισμένους υπεργολάβους, να διορίσει και άλλους υπεργολάβους αν είναι αναγκαίο και να συμβουλέψει τον ιδιοκτήτη αν καταστεί αναγκαία ή επιθυμητή οποιαδήποτε διαφοροποίηση των εργασιών,
- να επιβλέπει τις εργασίες, κάνοντας ότι μπορεί για να βεβαιωθεί ότι υπάρχει συμμόρφωση με το συμβόλαιο προς όφελος του ιδιοκτήτη, να εκτιμήσει, με ή χωρίς τη βοήθεια επιμετρητή ποσοτήτων, την εργασία για σκοπούς σταδιακών πληρωμών και τελικής πληρωμής και γενικά να διαχειρίζεται το συμβόλαιο έτσι ώστε να εκτελεστούν πλήρως οι πρόνοιές του,
- να ενεργεί ως πιστοποιιών για τα θέματα που απαιτεί το συμβόλαιο μέχρι και συμπεριλαμβανομένου του τελικού πιστοποιητικού, για παράδειγμα ζητήματα επέκτασης χρόνου, πρακτικής συμπλήρωσης, άμεσης πληρωμής υπεργολάβων, και διάφορες απαιτήσεις για επιπρόσθετα έξοδα που μπορεί να δικαιούται ο εργολάβος δυνάμει των όρων του συμβολαίου.

(3) Η επαγγελματική συμπεριφορά των αρχιτεκτόνων και μηχανικών

Η επαγγελματική συμπεριφορά των μελών του Επιμελητηρίου διέπεται από τους Κανονισμούς Δεοντολογίας.

Σύμφωνα με τους Κανονισμούς τα μέλη του Επιμελητηρίου οφείλουν να ασκούν τα επαγγελματικά τους καθήκοντα με πλήρη συναίσθηση της ευθύνης την οποία επωμίζονται έναντι των εντολέων τους αλλά και έναντι του κοινωνικού συνόλου ως επιστήμονες μηχανικοί ταγμένοι στην υπηρεσία της επιστήμης τους μέσα στα ευρύτερα πλαίσια των σκοπών του Επιμελητηρίου για πολύπλευρη ανάπτυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Άλλοι κανονισμοί που αφορούν τις σχέσεις των αρχιτεκτόνων και μηχανικών με τους εντολείς (τους πελάτες τους) προβλέπουν μεταξύ άλλων ότι οφείλουν:

- να υποστηρίζουν τα νόμιμα συμφέροντα του εντολέα τους και να εκπληρώνουν πιστά και με επιμέλεια τις υποχρεώσεις τους προς τους εντολείς τους σύμφωνα με τις γνώσεις τους, την πείρα τους και την υπάρχουσα νομοθεσία, τηρώντας αυστηρά το επαγγελματικό απόρρητο,
- να βοηθούν τον εντολέα τους διαφωτίζοντάς τον για να κατανοεί ορθά τη φύση και την πραγματική θέση της ανατιθέμενης εργασίας, αντιμαχόμενα πεπλανημένες απόψεις που τείνουν να οδηγήσουν σε τεχνικά λάθη ή οικονομική ζημιά,
- να τηρούν, ως εμπειρογνώμονες, διαιτητές ή μάρτυρες, αυστηρή αντικειμενικότητα και να εκφέρουν γνώμη σε θέματα της επιστήμης τους με υπευθυνότητα, στηριζόμενοι στις επιστημονικές τους γνώσεις και την ειλικρινή τους πεποίθηση,
- να επιδιώκουν τη συνεργασία με άλλους συναδέλφους, όπου αυτό επιβάλλεται για την άρτια εκτέλεση της εντολής που τους έχει ανατεθεί, χωρίς να υπερεκτιμούν τα όρια των ικανοτήτων τους και αφού ενημερώσουν τον εντολέα τους για την ανάγκη αυτής της συνεργασίας και τα ωφελήματά της για την άρτια εκτέλεση της εντολής.

(4) Διάπραξη αστικού αδικήματος

Η επαγγελματική ευθύνη του αρχιτέκτονα ή μηχανικού καταρχήν μπορεί να προκύψει από τη διάπραξη αστικού αδικήματος. Ο κάθε επαγγελματίας, συμπεριλαμβανομένων και των αρχιτεκτόνων και μηχανικών, σύμφωνα με το άρθρο 51(2) του περί Αστικών Αδικημάτων Νόμου (που κωδικοποιεί το κοινό δίκαιο) οφείλει να επιδεικνύει επιμέλεια κατά το χειρισμό των υποθέσεων του πελάτη του:

*«51 (2) Υποχρέωση να μην επιδεικνύεται αμέλεια υφίσταται στις πιο κάτω περιπτώσεις, δηλαδή –
(ε) Πρόσωπο που ασκεί με αμοιβή ή άλλως πως επάγγελμα, επιτήδευμα ή ασχολία ή παρέχει υπηρεσίες σε άλλο πρόσωπο υπέχει τέτοια υποχρέωση έναντι κάθε προσώπου επί του οποίου ή επί της ιδιοκτησίας του οποίου ασκεί το επάγγελμα, επιτήδευμα ή ασχολία ή προς τον οποίο παρέχει την υπηρεσία.»*

Ο ορισμός της επαγγελματικής αμέλειας βρίσκεται στο άρθρο 51(1) του Νόμου:

*«51(1) Αμέλεια συνίσταται –
(β) στην παράλειψη καταβολής τέτοιας δεξιάτητας ή επιμέλειας για την άσκηση επαγγέλματος, επιτηδεύματος ή ασχολίας όπως ένα λογικό συνετό πρόσωπο, που έχει τα προσόντα για την άσκηση του επαγγέλματος αυτού, επιτηδεύματος ή ασχολίας θα κατέβαλλε υπό τις περιστάσεις και στην πρόκληση ζημιάς εξαιτίας αυτής.»*

(5) Παράβαση συμβατικού όρου

Επαγγελματική ευθύνη μπορεί να προκύψει και από την παράβαση όρου της σύμβασης μεταξύ αρχιτέκτονα ή μηχανικού και του πελάτη. Κάθε σύμβαση παροχής υπηρεσιών εμπεριέχει σιωπηρό όρο ότι ο επαγγελματίας θα ασκεί λογική επιμέλεια και δεξιότητα κατά την παροχή των υπηρεσιών. Αν η παράλειψη να ασκηθεί λογική επιμέλεια και δεξιότητα προκαλεί ζημιά, ο πελάτης μπορεί να εναγάγει τον επαγγελματία για αμέλεια.

Τα αγγλικά δικαστήρια έχουν λάβει τη θέση ότι ο απαιτητής μπορεί να δικαιούται να απολαύσει τη θεραπεία είτε δυνάμει σύμβασης είτε δυνάμει διάπραξης αστικού αδικήματος, ανάλογα με το ποια είναι πλεονεκτικότερη γ' αυτόν (*Henderson & Others v. Merret Syndicates Ltd (1994)*). Το αποτέλεσμα της αγωγής θα είναι το ίδιο ανεξάρτητα από το αν έχει εγερθεί για διάπραξη αστικού αδικήματος ή παράβαση συμβατικού όρου. Όμως, το καθήκον δυνάμει του δικαίου των αστικών αδικημάτων μπορεί να είναι ευρύτερο εκείνου που προκύπτει από σύμβαση (*Holt and Another v. Payne Skillington and de Groot Collis (1995)*).

Εκεί όπου υπάρχει σύμβαση, η απαίτηση με βάση αστικό αδίκημα συνήθως δεν επεκτείνει τα καθήκοντα του επαγγελματία. Στην υπόθεση *Kensington and Chelsea AHA v. Wettern Composites Ltd (1984)* τα καθήκοντα των εναγόμενων πολιτικών μηχανικών περιλάμβαναν τον έλεγχο της επάρκειας των σχεδίων και διόρθωση των λεπτομερειών. Αποφασίστηκε ότι δεν επεκτείνονταν στην πραγματική επίβλεψη της εγκατάστασης των επιδιορθώσεων. Τα συμβατικά τους καθήκοντα ήταν σαφή και το καθήκον επιμέλειας με βάση το δίκαιο των αστικών αδικημάτων δεν επεξέτεινε αυτά τα καθήκοντα ώστε να περιλαμβάνουν επίβλεψη.

Σύμφωνα με τον περί Καταχρηστικών Ρητρών σε Καταναλωτικές Συμβάσεις Νόμο του 1996 ρήτρα που αποκλείει ή περιορίζει κατά τρόπο ανάρμοστο τα δικαιώματα του πελάτη σε περίπτωση μη πλήρους ή μερικής ή πλημμελούς εκτέλεσης οποιασδήποτε από τις συμβατικές υποχρεώσεις εκ μέρους του προμηθευτή, θεωρείται καταχρηστική.

(6) Ευθύνη προς τρίτους

Ο αρχιτέκτονας ή μηχανικός, όπως και κάθε άλλος επαγγελματίας, δεν υπέχει απλώς καθήκον εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που προκύπτουν από τη σύμβαση με τον πελάτη του, αλλά υπέχει δυναμικά και καθήκον προς τρίτους.

Η υπόθεση *Baxal Securities Ltd and Norbain SDC Ltd v. Sheard Walshaw Partnership (2000)* είναι παράδειγμα αρχιτέκτονα που αποφασίστηκε ότι είχε καθήκον επιμέλειας προς το μεταγενέστερο ιδιοκτήτη της οικοδομής. Η οικοδομή υπέστη ζημιά λόγω πλημμύρας που προκλήθηκε από την έλλειψη εξόδων υπερχειλίσης και τη μικρή χωρητικότητα του συστήματος υδρορροής (75 μμ αντί 150 μμ). Το δικαστήριο απέρριψε τις απαιτήσεις που αφορούσαν την έλλειψη εξόδων υπερχειλίσης διότι μια λογική επιθεώρηση από ή εκ μέρους του απαιτητή θα αποκάλυπτε την έλλειψη πριν την αγορά της οικοδομής. Όμως, το δικαστήριο αποδέχτηκε την απαίτηση που βασιζόταν στον ελαττωματικό σχεδιασμό του συστήματος υδρορροής διότι μια λογική επιθεώρηση πριν την αγορά δεν θα αποκάλυπτε το λανθάνον ελάττωμα.

Παρόμοια ήταν και η υπόθεση *Pearson Education Ltd v. Charter Partnership Ltd (2007)* όπου το δικαστήριο συμπέρανε ότι «αν ένας αρχιτέκτονας που έχει την πρωταρχική ευθύνη να παράγει ασφαλές σχέδιο, παράγει ελαττωματικό σχέδιο, προφανώς δεν είναι δίκαιο και λογικό να απαλλάσσεται από οποιαδήποτε ευθύνη για διάπραξη αστικού αδικήματος σε σχέση με τις συνέπειές του με έρεισμα το ότι ένα άλλος επαγγελματίας θα μπορούσε λογικά να αναμένεται να ανακαλύψει τις ελλείψεις του».

(7) Το απαιτούμενο επίπεδο επιμέλειας και δεξιότητας

Ο βαθμός επιμέλειας και δεξιότητας που αναμένεται από ένα επαγγελματία είναι εκείνος που λογικά αναμένεται από ένα συνηθισμένο ικανό πρόσωπο που ασκεί το συγκεκριμένο επάγγελμα (*Bolam v. Friern Hospital Management Committee (1957)*).

Ο βαθμός επιμέλειας και δεξιότητας που αναμένεται από τον επαγγελματία είναι εκείνος που λογικά αναμένεται από το μέσο επαγγελματία και όχι από ένα επαγγελματία που κατέχει υπερβολικά προσόντα. Στην υπόθεση *Gloucestershire Health Authority v. Torpy (1998)* το δικαστήριο έκανε διάκριση μεταξύ εξειδικευμένων μηχανικών και γενικών μηχανικών, που έπρεπε να κριθούν με διαφορετικά κριτήρια.

Στην Αυστραλιανή υπόθεση *Voli v. Inglewoodshire Council (1963)* η σκηνή μιας αίθουσας εκδηλώσεων κατέρρευσε και πενήντα άτομα έπεσαν σε δωμάτιο κάτω από αυτή. Αρκετοί τραυματίστηκαν, μεταξύ των οποίων και ο ενάγων ο οποίος υπέστη κάποιες μορφής μόνιμη ανικανότητα. Ο ενάγων καταχώρησε

αγωγή εναντίον του Συμβουλίου ως ιδιοκτήτη της αίθουσας και εναντίον του αρχιτέκτονα που σχεδίασε την οικοδομή. Το δικαστήριο αποφάσισε ότι το Συμβούλιο είχε ευθύνη εκ προσήθεως για την αμέλεια του αρχιτέκτονα στον οποίο ανέθεσε το σχεδιασμό της οικοδομής και άμεσα εξαιτίας της παράλειψης των αξιωματούχων του, οι οποίοι είχαν εξετάσει και εγκρίνει τα σχέδια και τις προδιαγραφές, να εξακριβώσουν κατά πόσο υπήρχε συμμόρφωση με τους κανονισμούς για δημόσια κτίρια. Επίσης αποφάσισε ότι ο αρχιτέκτονας υπείχε καθήκον επιμέλειας προς τα πρόσωπα που θα έρχονταν για να χρησιμοποιήσουν την αίθουσα και ότι δεν επέδειξε την οφειλόμενη δεξιοότητα και επιμέλεια εφόσον παρέλειψε να προνοήσει στα σχέδια και τις προδιαγραφές του για μια σκηνή που θα μπορούσε να αντέξει το βάρος των ανθρώπων που αναμενόταν να συναθροιστούν σ' αυτή. Το εξής απόσπασμα της απόφασης θεωρείται σημαντικό:

«Ένας αρχιτέκτονας που αναλαμβάνει οποιαδήποτε εργασία στην πορεία του επαγγέλματός του αποδέχεται τις συνηθισμένες ευθύνες οποιουδήποτε ανθρώπου που ασκεί επιδέξιο επάγγελμα. Έχει υποχρέωση να επιδείξει κατάλληλη φροντίδα, δεξιοότητα και επιμέλεια. Δεν απαιτείται να επιδεικνύει ένα καταπληκτικό βαθμό δεξιοότητας ή τα ανώτερα επαγγελματικά επιτεύγματα. Αλλά πρέπει να εκτελεί το έργο που αναλαμβάνει με την ικανότητα και δεξιοότητα που είναι συνήθως ανάμεσα σε αρχιτέκτονες που ασκούν το επάγγελμά τους. Και πρέπει να επιδεικνύει την οφειλόμενη επιμέλεια. Αν αποτύχει σ' αυτά τα ζητήματα και το πρόσωπο που τον προσέλαβε υποστεί ζημιά, φέρει ευθύνη προς αυτό το πρόσωπο. Αυτή η ευθύνη μπορεί να λεχθεί ότι προκύπτει από παράβαση του συμβολαίου του ή από διάπραξη αστικού αδικήματος».

Στην πολύ γνωστή και δύσκολη υπόθεση *Eckertsey v Binnie & Partners (1988)* οι μηχανικοί θεωρήθηκαν υπεύθυνοι για τις συνέπειες έκρηξης σε αντλιοστάσιο μερικά χρόνια ύστερα από την κατασκευή του διότι κατά το σχεδιασμό δεν λήφθηκε υπόψη η πιθανότητα συγκέντρωσης μεθανίου σε τούνελ μεταφοράς. Στην υπόθεση αυτή μια ομάδα 38 ατόμων ήταν σε περιήγηση των *Abbeystead Pumping Works* όταν έγινε η έκρηξη και 16 από αυτούς σκοτώθηκαν. Κατά την έφεση αποφασίστηκε ότι ο εργολάβος και ο χειριστής του αντλιοστασίου δεν έφεραν ευθύνη. Ο σύμβουλος μηχανικός θεωρήθηκε υπεύθυνος διότι με βάση τη μαρτυρία υπήρχε κίνδυνος παρουσίας μεθανίου που δεν λήφθηκε υπόψη κατά το σχεδιασμό. Μεταξύ άλλων λέχθηκαν και τα εξής:

«Ένας επαγγελματίας θα πρέπει να κατέχει τον κορμό της γνώσης που αποτελεί μέρος των επαγγελματικών εφοδίων ενός συνηθισμένου μέλους του επαγγέλματος. Δεν θα πρέπει να υστερεί σε σχέση με άλλα ενδεδειγμένα και έξυπνα μέλη του επαγγέλματός του όσον αφορά γνώση νέων επιτευγμάτων, ανακαλύψεων και εξελίξεων στον τομέα του. Πρέπει να έχει τέτοια συνήθη συνείδηση όπως θα είχε ένας συνήθως ικανός επαγγελματίας για τις ελλείψεις στις γνώσεις του και τους περιορισμούς στις δεξιότητές του. Θα πρέπει να επαγρυπνεί για τους κινδύνους που ενυπάρχουν σε οποιοδήποτε επαγγελματικό έργο αναλαμβάνει κατά την έκταση που άλλα συνήθως ικανά μέλη του επαγγέλματός του θα επαγρυπνούσαν. Θα πρέπει να εκτελεί οποιοδήποτε επαγγελματικό έργο που αναλαμβάνει όχι με λιγότερη εξειδίκευση, δεξιοότητα και επιμέλεια που άλλα συνήθως ικανά μέλη του επαγγέλματός του θα το εκτελούσαν, αλλά δεν απαιτείται να το εκτελέσει με περισσότερη. Το επίπεδο είναι εκείνο του μέσου όρου. Ο νόμος δεν απαιτεί από ένα επαγγελματία να είναι παράγων τελειότητας που να συνδυάζει χαρακτηριστικά πολυμαθούς και προφήτη.»

Το επίπεδο της λογικής δεξιοότητας και φροντίδας εξακριβώνεται από τις πρακτικές που ακολουθούνται στο επάγγελμα. Στην υπόθεση *Neu Saunders and Partners v. Alan E. Bristow (1987)* το Εφετείο εξέτασε την παράλειψη του αρχιτέκτονα να συμβουλευτεί τον πελάτη του για τις συνέπειες του πληθωρισμού. Ο αρχιτέκτονας είχε δώσει το Φεβρουάριο του 1974 εκτίμηση για μια εξοχική έπαυλη £238.000 και τον Αύγουστο η εκτίμηση ανήλθε στις £440.000. Ο πελάτης τερμάτισε το διορισμό του αρχιτέκτονα και αρνήθηκε να καταβάλει την αμοιβή του. Στη δίκη για την αμοιβή το δικαστήριο θεώρησε τον αρχιτέκτονα αμελή για την παράλειψή του να υποδείξει ότι η εκτίμηση βασιζόταν σε τρέχουσες τιμές σε μια περίοδο ψηλού πληθωρισμού. Ο δικαστής είπε και τα εξής:

«...όπου υπάρχει σύγκρουση στο κατά πόσον (ο αρχιτέκτονας) έχει εκπληρώσει εκείνο το καθήκον (δεξιοότητας και επιμέλειας), τα δικαστήρια προσεγγίζουν το ζήτημα στη βάση θεώρησης του κατά πόσο υπήρχε μαρτυρία ότι κατ' εκείνο το χρόνο ένα υπεύθυνο σώμα αρχιτεκτόνων θα υιοθετούσε την άποψη ότι ο τρόπος με τον οποίο το υποκείμενο της έρευνας είχε εκτελέσει τα καθήκοντά του ήταν κατάλληλος τρόπος εκπλήρωσης του καθήκοντος, και δεν θα τον έκριναν ένοχο αμελείας απλώς και μόνο διότι υπήρχε ένα σώμα ικανών επαγγελματιών που θεώρησε κατά τη γνώμη τους ότι έσφαλε.

Ο νόμος δεν προβλέπει ότι ο επαγγελματίας εγγυάται σωστό αποτέλεσμα, μόνο ότι αναλαμβάνει να επιδείξει λογική επιμέλεια και δεξιοότητα.. Όμως, συγκεκριμένα γεγονότα και ειδικές περιστάσεις μπορεί να ερμηνευτούν ως παράβαση συμβατικού καθήκοντος ή παράβαση εξυπακουόμενης υποχρέωσης. Στην υπόθεση *Greaves and Co (Contractors) Ltd v. Baynham Meikle and Partners (1973)* οι ενάγοντες εργολάβοι ανέλαβαν να κατασκευάσουν ένα βιομηχανικό συγκρότημα περιλαμβανομένης μιας αποθήκης στην οποία αποθηκεύονταν βαρέλια λαδιού χρησιμοποιώντας περονοφόρους ανυψωτήρες. Οι εργολάβοι ανέθεσαν στους εναγόμενους συμβούλους μηχανικούς να σχεδιάσουν την κατασκευή της αποθήκης. Το σχέδιο σχεδιάστηκε σύμφωνα με τους σχετικούς οικοδομικούς κανονισμούς και τον κώδικα πρακτικής. Ο κώδικας περιείχε προειδοποίηση για τους κινδύνους να υποστεί ζημιά η κατασκευή από δονήσεις ιδιαίτερα όταν η συχνότητα τους συνέπιπτε με τη φυσική συχνότητα της κατασκευής της οικοδομής. Η αποθήκη κατασκευάστηκε σύμφωνα με τα σχέδια των μηχανικών αλλά μέσα σε μερικούς μήνες παρουσιάστηκαν εκτεταμένες ρωγμές στο πάτωμα από μπετόν του πρώτου ορόφου. Κατά συνέπεια οι εργολάβοι κατέστησαν υπεύθυνοι έναντι του ιδιοκτήτη να επιδιορθώσουν τη ζημιά. Οι εργολάβοι καταχώρησαν αγωγή εναντίον των συμβούλων μηχανικών ζητώντας κάλυψη υπό μορφή αποζημιώσεων για παράβαση της σύμβασης να σχεδιάσουν την κατασκευή της αποθήκης. Ως αποτέλεσμα μαρτυρίας εμπειρογνώμονα διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα γεγονότα: (α) οι ρωγμές προκλήθηκαν από δονήσεις που προκαλούσαν οι κινήσεις των περονοφόρων ανυψωτήρων, (β) εκείνες οι δονήσεις ήταν ιδιαίτερα καταστροφικές διότι η συχνότητά τους ήταν παρόμοια με τη φυσική συχνότητα της κατασκευής της αποθήκης, (γ) το σχέδιο των εναγομένων δεν έλαβε υπόψη τις τυχαίες δονήσεις που προκαλούσαν οι περονοφόροι ανυψωτήρες, (δ) οι εναγόμενοι είχαν ερμηνεύσει την προειδοποίηση του κώδικα ότι αναφερόταν μόνο σε ρυθμικά επαναλαμβανόμενες ωθήσεις, και (ε) πολλοί επαγγελματίες θα ερμήνευαν την προειδοποίηση με τον ίδιο τρόπο. Το δικαστήριο αποφάσισε ότι κατά το χρόνο που οι εναγόμενοι ετοιμάζαν το σχέδιό τους ένας συνηθισμένος ικανός μηχανικός δεν θα εκτιμούσε αναγκαστικά ότι η προειδοποίηση στον κώδικα ήταν προειδοποίηση εναντίον του κινδύνου δονήσεων γενικά παρά εναντίον του κινδύνου ρυθμικά επαναλαμβανόμενων ωθήσεων. Όμως, εφόσον οι εναγόμενοι μηχανικοί γνώριζαν ή έπρεπε να γνωρίζουν ότι ο σκοπός του πατώματος ήταν να αντέχει με ασφάλεια βαρυφορτωμένους περονοφόρους ανυψωτήρες και εφόσον είχαν προειδοποιηθεί για τους κινδύνους δονήσεων, ο νόμος επέβαλλε σ' αυτούς βαρύτερο καθήκον από εκείνο που επέβαλλε γενικά σε επαγγελματίες. Είχαν επαγγελματικό καθήκον προς τους ενάγοντες εργολάβους να βεβαιωθούν ότι το πάτωμα ήταν κατάλληλο για τον προτιθέμενο σκοπό του και συνεπώς υπήρχε εξυπακουόμενος όρος στη σύμβαση ότι θα ήταν κατάλληλο. Επομένως, δεν ήταν επαρκές για τους εναγόμενους μηχανικούς να αποδείξουν ότι είχαν ασκήσει τη συνηθισμένη δεξιότητα συνηθισμένων ικανών μηχανικών στην ετοιμασία του σχεδίου. Το σχέδιο ήταν ανεπαρκές για το σκοπό του και συνεπώς οι εναγόμενοι μηχανικοί παρέβησαν το καθήκον τους και τον εξυπακουόμενο όρο της σύμβασης.

(8) Το καθήκον επιμέλειας και δεξιοότητας συνοπτικά

- Το τεστ είναι η συνήθης επιδεξιότητα ενός συνήθους ικανού ατόμου που ασκεί το συγκεκριμένο επάγγελμα (*Bolam v. Friern Hospital Management Committee (1957)*).
- Όταν συντρέχουν τα καθήκοντα δυνάμει σύμβασης και δυνάμει του δικαίου των αστικών αδικημάτων, το καθήκον με βάση το δίκαιο των αστικών αδικημάτων δεν επεκτείνει τα συμβατικά καθήκοντα (*Kensington and Chelsea AHA v. Wettern Composites Ltd (1984)*).
- Το τι απαιτείται για να εκπληρωθεί το επίπεδο διαφοροποιείται ανάλογα με τα γεγονότα και τις περιστάσεις και το πρώτο που εξετάζεται είναι η σύμβαση. Αλλά το τεστ εισάγει μηχανισμό καθορισμού της ευθύνης από την αποτυχία ενός επαγγελματία να ασκήσει το κατάλληλο επίπεδο δεξιοότητας είτε δυνάμει σύμβασης είτε δυνάμει του δικαίου των αστικών αδικημάτων (*Voli v. Inglewoodshire Council (1963)*).
- Παρόλον που θα παρουσιαστεί μαρτυρία ενώπιον του δικαστηρίου για τη γενική πρακτική, δεν αποφασίζεται κατ' ανάγκη με βάση αυτή το τι απαιτείται για να εκπληρωθεί το καθήκον λογικής επιμέλειας.
- Το επίπεδο είναι λογική δεξιότητα και επιμέλεια όχι τελειότητα, ούτε και κάθε λάθος θα θεωρηθεί ως αμέλεια.
- Το σχετικό επίπεδο είναι εκείνο ικανού επαγγελματία κατά το χρόνο που εκτελούνται οι υπηρεσίες (*Neu Saunders and Partners v. Alan E. Bristow (1987)*).

(9) Αποζημιώσεις

Όταν διαπράττεται ένα αστικό αδίκημα, το πρόσωπο που υφίσταται βλάβη ή ζημιά δικαιούται να αναζητήσει αποζημιώσεις από τον αδικοπραγούντα (άρθρο 3 του περί Αστικών Αδικημάτων Νόμου). Το δικαστήριο επιδικάζει αποζημιώσεις που αποσκοπούν στο να θέσουν το ζημιωθέν μέρος πίσω στη θέση που ήταν πριν να διαπραχθεί το αστικό αδίκημα.

Σε περίπτωση παράβασης της σύμβασης, ο ζημιωθείς συμβαλλόμενος έχει δικαίωμα αποζημίωσης από τον υπαίτιο αντισυμβαλλόμενο (άρθρο 73 του περί Συμβάσεων Νόμου). Το δικαστήριο επιδικάζει αποζημιώσεις που αποσκοπούν στο να θέσουν το ζημιωθέν μέρος στην ίδια θέση που θα ήταν αν το υπαίτιο μέρος είχε εκτελέσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις, κατά την έκταση που αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την πληρωμή χρημάτων.

Κατά την επιμέτρηση των αποζημιώσεων υπερισχύει η αρχή ότι οι αποζημιώσεις πρέπει να είναι λογικές.

(10) Βελτίωση

Όταν ο απαιτητής ξανακτίζει την οικοδομή ή μέρος της με πρότυπα ανώτερα από τα αρχικά σχέδια είναι πιθανόν να προβληθεί το επιχείρημα μείωσης της αποζημίωσης λόγω βελτίωσης (betterment). Οι περιστάσεις κάτω από τις οποίες ο απαιτητής μπορεί να ζητήσει από τον αρχιτέκτονα ή μηχανικό να πληρώσει τα αυξημένα κόστη για το ωφέλημα αναφέρθηκαν στην υπόθεση *Richard Roberts v. Douglas Smith Stimpson (1988)* όπου οι αρχιτέκτονες σχεδίασαν ένα ντεπόζιτο απορροής. Σε σύντομο χρονικό διάστημα από την εγκατάστασή τους τα εσωτερικά περιβλήματα του ντεποζιτού παρουσίασαν ζημιές. Το δικαστήριο έκρινε ότι οι αρχιτέκτονες υπείχαν ευθύνη για την παράλειψή τους να προβούν σε επαρκή έρευνα των εσωτερικών περιβλημάτων που είχαν εγκατασταθεί από ένα προσφοροδότη του οποίου η τιμή ήταν σημαντικά πιο φθηνή από τους ανταγωνιστές του. Ο δικαστής είπε και τα εξής:

«Αν η μόνη πρακτική μέθοδος να υπερκεραστούν οι συνέπειες της παράβασης της σύμβασης από τον εναγόμενο είναι να οικοδομηθεί με ανώτερο πρότυπο από εκείνο που απαιτούσε η σύμβαση, ο ενάγων μπορεί να ανακτήσει τα κόστη οικοδόμησης με αυτά το ανώτερο πρότυπο. Αν όμως, ένας ενάγων που αναγκάζεται να προβεί σε εργασίες λόγω της παράβασης της σύμβασης από τον εναγόμενο, επιλέξει να οικοδομήσει με ανώτερο πρότυπο από εκείνο που αυστηρά απαιτείται, τα δικαστήρια, εκτός αν οι νέες εργασίες είναι τόσο διαφορετικές ώστε να διακοπεί η αιτιώδης συνάφεια, θα του επιδικάσουν το κόστος των εργασιών μείον ένα ποσό προς πίστωση του εναγομένου σε σχέση με βελτίωση.»

Στην υπόθεση *Harbutt's Plasticine Ltd v. Wayne Tank & Pump Co Ltd (1970)* το εργοστάσιο των εναγόντων σ' ένα παλιό μύλο κάηκε εξαιτίας ελαττωμάτων στο σχεδιασμό του εξοπλισμού που προμήθευσαν οι εναγόμενοι. Για να συνεχίσουν οι ενάγοντες να κατασκευάζουν πλαστελίνη έπρεπε να κτίσουν νέο εργοστάσιο, δεν δικαιούνταν να ξανακτίσουν τον παλιό μύλο. Οι εναγόμενοι πρόεβαλαν το επιχείρημα ότι οι ζημιές έπρεπε να περιοριστούν στη διαφορά του παλιού μύλου πριν και μετά τη φωτιά και ότι οι ενάγοντες δεν δικαιούνταν το κόστος αντικατάστασής του με καινούριο κτίριο. Το επιχείρημα αυτό απορρίφθηκε και ο γνωστός δικαστής Λόρδος Denning MR είπε:

«...η καταστροφή μιας οικοδομής είναι διαφορετική από την καταστροφή ενός αντικειμένου. Αν καταστραφεί ένα μεταχειρισμένο αυτοκίνητο, ο ιδιοκτήτης αποζημιώνεται την αξία του, διότι μπορεί να πάει στην αγορά και να πάρει άλλο μεταχειρισμένο αυτοκίνητο για να το αντικαταστήσει. Δεν μπορεί να χρεώσει το άλλο μέρος με τα κόστη αντικατάστασής του με καινούριο αυτοκίνητο. Αλλά όταν καταστράφηκε αυτός ο μύλος, η εταιρεία πλαστελίνης δεν είχε άλλη επιλογή. Ήταν υποχρεωμένη να τον αντικαταστήσει το συντομότερο δυνατόν, όχι μόνο για να διατηρήσουν σε λειτουργία την επιχείρησή τους, αλλά επίσης για να μετριάσουν την απώλεια κέρδους (για την οποία μπορούσαν να χρεώσουν τους εναγόμενους.) Τον αντικατάστησαν με το μόνο δυνατό τρόπο χωρίς να προσθέσουν οποιαδήποτε έξτρα. Νομίζω ότι θα έπρεπε να της επιτραπεί το κόστος αντικατάστασης. Είναι αλήθεια ότι παίρνουν καινούριο αντί παλιό, αλλά δεν νομίζω ο αδικοπραγών μπορεί να μειώσει την απαίτηση με βάση αυτή τη δικαιολογία. Αν πρόσθεταν επιπλέον χώρους ή προέβαιναν σε επιπρόσθετες βελτιώσεις, θα έπρεπε να παραχωρήσουν πίστωση. Αλλά δεν είναι έτσι.»

Ο δικαστής Widgery LJ πρόσθεσε τα εξής για τη βελτίωση:

«Ήταν καθαρό στην παρούσα υπόθεση ότι ήταν λογικό για τους ενάγοντες να ξανακτίσουν το εργοστάσιό τους, διότι δεν υπήρχε άλλος τρόπος με τον οποίο να μπορούσαν να συνεχίσουν τις εργασίες τους και να κρατήσουν τους εργάτες τους. Οι ενάγοντες ξανάκτισαν το εργοστάσιό τους με ουσιαστικά διαφορετικό σχέδιο, και αν αυτό ενέπλεκε δαπάνη πέραν του κόστους αντικατάστασης του παλιού, η διαφορά μπορεί να μην ήταν ανακτήσιμη, αλλά εδώ δεν υπάρχει εισηγήση γι' αυτό. Ούτε δέχομαι ότι ο ενάγων πρέπει να δώσει πίστωση κάτω από το κεφάλαιο "βελτίωση" για το γεγονός ότι το καινούριο τους εργοστάσιο είναι μοντέρνο στο σχεδιασμό και τα υλικά. Το να γίνει έτσι θα ήταν το ισοδύναμο εξαναγκασμού των εναγόντων να επενδύσουν τα χρήματά τους στον εκμοντερνισμό των εγκαταστάσεών τους που πιθανόν να ήταν πολύ άβολο γι' αυτούς.»

(11) Καθαρή Οικονομική Απώλεια

Κατά κανόνα τα δικαστήρια δεν ενθαρρύνουν απαιτήσεις για καθαρή οικονομική απώλεια σε υποθέσεις αστικών αδικημάτων. Η νομολογία όσον αφορά αρχιτέκτονες και μηχανικούς διαφοροποιείται με βάση την υπόθεση *Storey v. Charles Church Developments Ltd (1995)* και επιτρέπει την ανάκτηση οικονομικής απώλειας. Ο αρχιτέκτονας σχεδίασε και έκτισε μια οικία για τους ενάγοντες και παρουσιάστηκαν ζημιές στην κατασκευή από ανύψωση του εδάφους που οφειλόταν στο σχεδιασμό των θεμελίων. Αποφασίστηκε ότι η ζημιά ήταν οικονομική και ότι ο αρχιτέκτονας όφειλε καθήκον επιμέλειας σε σχέση με τέτοια απώλεια.

Στην υπόθεση *Wessex Regional Health Authority v. HLM Design Ltd (1994)* που αφορούσε απαίτηση για αμελή επέκταση του χρόνου από τον αρχιτέκτονα ο δικαστής είπε: «όπου υπάρχει συμβατική σχέση μεταξύ ενός προσώπου και κάποιου που κατέχει εξειδικευμένες δεξιότητες για τις οποίες είναι απαραίτητα επαγγελματικά προσόντα, και η σύμβαση σχετίζεται με την εφαρμογή εκείνων των δεξιοτήτων, μπορεί να υπάρχει ταυτόχρονο καθήκον να ληφθεί λογική φροντίδα να αποτραπεί ή να αποφευχθεί οικονομική απώλεια, αρκεί να είναι δίκαιο και λογικό να επιβληθεί τέτοιο καθήκον».

NΟΜΟΛΟΓΙΑ

Οι παρακάτω δικαστικές αποφάσεις προσφέρονται ως παραδείγματα επαγγελματικής αμέλειας αρχιτεκτόνων και μηχανικών.

(1) Διευκρινίσεις για τους όρους ανάθεσης

Στην υπόθεση *Stormont Working Mens' Club Ltd v. Roscoe Milne (1989)* η λέσχη ήθελε επιπρόσθετο χώρο για μπιλιάρδα που να της επιτρέπει να το χρησιμοποιεί για διαγωνισμούς και επαγγελματικές επιδείξεις. Ο χώρος τελικά δεν ήταν επαρκής και ο αρχιτέκτονας αρνήθηκε ότι του δόθηκαν συγκεκριμένες οδηγίες να σχεδιάσει το χώρο με αυτά τα κριτήρια. Το δικαστήριο αποφάσισε ότι η λέσχη δεν απέδειξε ότι έδωσε τις κατάλληλες οδηγίες. Οι οδηγίες είχαν συζητηθεί σε μια θορυβώδη συνεδρίαση στα υποστατικά της λέσχης όπου ήταν ανάγκη να φωνάζει για να ακουστεί. Όμως, ο αρχιτέκτονας έπρεπε να ετοιμάσει μια επακριβή και λεπτομερή αναφορά των προτάσεων του πελάτη για τα σχέδια.

(2) Σύσταση αρχιτέκτονα για εργολάβο

Στην υπόθεση *Valerie Pratt v. George Hill Associates (1987)* ο αρχιτέκτονας συνέστησε τον εργολάβο ως πολύ αξιόπιστο. Στην πραγματικότητα είχε εργαστεί μαζί του μόνο μια φορά. Η εργασία εκτελέστηκε με πολλές κακοτεχνίες και αναγκάστηκαν να κατεδαφίσουν ολόκληρη την οικοδομή και να την ξανακτίσουν. Ο εργολάβος κατέληξε σε εκκαθάριση και η πελάτισσα ενήγαγε τον αρχιτέκτονα για τις ζημιές της. Το δικαστήριο αποφάσισε ότι ο αρχιτέκτονας ήταν υπεύθυνος για όλες τις απώλειες που υπέστη η πελάτισσά του οι οποίες προέκυψαν από την εμπλοκή της με τον εργολάβο.

Παρόμοιες ήταν οι περιστάσεις και στην υπόθεση *Partridge v. Morris (1995)* όπου ο αρχιτέκτονας συνέστησε τον εργολάβο ο οποίος δεν συμπλήρωσε τις εργασίες. Ο δικαστής αποφάσισε ότι ο αρχιτέκτονας είχε καθήκον να συμβουλέψει τον πελάτη για τα σχετικά χαρακτηριστικά όλων των προσφορών και ότι έπρεπε να κοιτάξει το κατά πόσο ήταν οικονομικά αποδεκτές. Ο δικαστής είπε ότι ο αρχιτέκτονας έπρεπε να ελέγξει την οικονομική βαθμολογία των εργολάβων με τους εμπόρους, να εξασφαλίσει συστατικές επιστολές από τις τράπεζες και αναφορές για την πιστοληπτική τους ικανότητα, και θα έπρεπε να προβεί σε έρευνα ρωτώντας συναδέλφους αρχιτέκτονες και να αναλάβει έρευνα της εταιρείας.

(3) Παραστάσεις που πείθουν εργολάβο να υποβάλει προσφορά

Στην υπόθεση *J. Jarvis & Sons Ltd v. Castle Warf Development and Others (2001)* αποφασίστηκε ότι ως θέμα αρχής ένας επαγγελματίας αντιπρόσωπος του κυρίου του έργου (για παράδειγμα αρχιτέκτονας ή επιμετρητής ποσοτήτων) θα μπορούσε να υπέχει ευθύνη προς εργολάβο για αμελείς ανακριβείς δηλώσεις που ώθησαν το εργολάβο να υποβάλει προσφορά.

(4) Καθήκον σχεδιασμού ή αναθεώρησης του σχεδιασμού

Στις υποθέσεις *Brickfield Properties Ltd v. Newton (1971)* και *Herbert Leach & Another v. Norman Crossley & Partners (1984)* αποφασίστηκε ότι ένας αρχιτέκτονας έχει συνεχές καθήκον να ελέγχει ότι τα σχέδιά του θα λειτουργήσουν στην πράξη και να διορθώνει οποιαδήποτε λάθη προκύψουν.

Στην υπόθεση *New Islington and Hackney Housing Association Ltd v. Pollard Thomas and Edwards Ltd (2001)* αποφασίστηκε ότι η έκταση του καθήκοντος εξαρτάται από το τι ανέλαβε αρχικά ο αρχιτέκτονας. Η υπόθεση αφορούσε σοβαρή οχληρία λόγω θορύβου σε ένα οικιστικό συγκρότημα ως αποτέλεσμα ανεπαρκούς ηχητικής μόνωσης μεταξύ των διαμερισμάτων. Ο δικαστής δέχτηκε ότι εκείνος που επιβλέπει ή επιθεωρεί την εργασία γενικά είναι υποχρεωμένος να αναθεωρήσει τα σχέδια μέχρι εκείνα τα σχέδια να συμπεριληφθούν στις εργασίες και σημείωσε ότι σε ένα αριθμό υποθέσεων αποφασίστηκε ότι αυτό το καθήκον συνεχίζει μέχρι την πρακτική συμπλήρωση. Ο δικαστής πρόσθεσε ότι κατά την κρίση του ένας αρχιτέκτονας δεν απαιτείται να αναθεωρεί οποιοδήποτε συγκεκριμένο θέμα των σχεδίων που ήδη έχει συμπληρωθεί, εκτός αν έχει σοβαρό λόγο να το κάνει.

Στην υπόθεση *Tesco v. Norman Hitchcox Partnership (1997)* το δικαστήριο αποφάσισε ότι ένας αρχιτέκτονας έχει συνεχή συμβατική υποχρέωση να απαντά σε λογικά ερωτήματα για τα σχέδιά του τα οποία μπορεί να εγερθούν κατά τη διάρκεια της περιόδου κατασκευής και να επισύρει την προσοχή και, αν είναι αναγκαίο, να διορθώσει οποιοσδήποτε ελλείψεις που περιήλθαν σε γνώση του κατά τη διάρκεια εκείνης της περιόδου.

(5) Ανάθεση καθηκόντων σχεδιασμού

Στην υπόθεση *Moresk Cleaners Ltd v. Hicks (1966)* αποφασίστηκε ότι ο αρχιτέκτονας δεν είχε εξυπακουόμενη εξουσιοδότηση να αναθέσει σε υπεργολάβο το σχεδιασμό και επέδειξε αμέλεια εγκρίνοντας τα σχέδια.

Στην υπόθεση *EDAC Ltd v. William Moss Group (1984)* αποφασίστηκε ότι ένας αρχιτέκτονας δεν μπορεί να αναθέτει το έργο σχεδιασμού ή το καθήκον του σε άλλο χωρίς τη συγκεκριμένη έγκριση του πελάτη.

Στην υπόθεση *Independent Broadcasting Authority v. BICC Construction Ltd (1980)* μια προσφορά για σχεδιασμό, κατασκευή και παράδοση ενός τεράστιου κυλινδρικού ιστού τηλεόρασης της IBA κατακυρώθηκε EMI Ltd η οποία ανέθεσε την εργασία σε υπεργολάβους μηχανικούς, τη BICC. Ο ιστός δεν άντεξε το βάρος του χιονιού και το δικαστήριο έκρινε ότι η BICC επέδειξε αμέλεια στο σχεδιασμό και πρόεβη σε ανακριβή δήλωση προς την IBA ότι ο ιστός δεν θα ταλαντευόταν επικίνδυνα. Το άλλο ζήτημα σ' αυτή τη σημαντική υπόθεση ήταν το κατά πόσο ένας κυρίως εργολάβος καθίσταται υπόλογος για την αμέλεια του υπεργολάβου του. Το δικαστήριο αποφάσισε ότι η προσφορά της EMI για «σχεδιασμό, κατασκευή και παράδοση» του ιστού είχε γίνει αποδεκτή από την αναθέτουσα αρχή IBA και, συνεπώς, η EMI κατέστησαν τους εαυτούς τους συμβατικά υπόλογους για τον αμελή σχεδιασμό της BICC. Παρόλον που δεν είχε εγερθεί στο δικαστήριο, εξυπακούεται στις αποφάσεις των δικαστών ότι η EMI θα μπορούσε να εξασφαλίσει κάλυψη από τη BICC σε σχέση με την ευθύνη της προς την IBA.

(6) Γνώση τρεχόντων προτύπων / κωδίκων

Στην υπόθεση *LB Camden v. Frederick MacManus (1989)* επιδικάστηκαν αποζημιώσεις στο συμβούλιο για παράβαση σύμβασης εναντίον του αρχιτέκτονα που ήταν αμελής διότι δεν ζήτησε συντηρητική επεξεργασία της ξυλείας. Αυτή η παράλειψη ήταν αποτέλεσμα των ξεπερασμένων γνώσεων του αρχιτέκτονα για την ανάγκη τέτοιας προστασίας, όπως διατυπώνεται στον κώδικα πρακτικής.

(7) Προδιαγραφές υλικών

Στην υπόθεση *Richard Roberts Holdings Ltd v. Douglas Smith Stimson Partnership (1989)* αποφασίστηκε ότι ο αρχιτέκτονας έχει γενικό καθήκον να ερευνήσει και να εξερευνήσει την πιθανή συμπεριφορά των υλικών, ακόμη και εκείνων που συστήνει ή προσδιορίζει ο πελάτης. Το ελάχιστο που πρέπει να κάνει ο αρχιτέκτονας είναι να ζητήσει περαιτέρω πληροφορίες από άλλους αρχιτέκτονες, επαγγελματίες στον τομέα, ερευνητικά институтά ή εμπορικούς συνδέσμους. Δεν είναι αρκετό να παράσχει στον πελάτη διαφημιστικά φυλλάδια των προμηθευτών χωρίς σχόλια ή συμβουλή.

(8) Καθήκον προειδοποίησης για περαιτέρω διερευνήσεις

Στην υπόθεση *Eames London Estates Ltd v. North Hertfordshire DC (1981)* αποφασίστηκε ότι ένας αρχιτέκτονας έχει καθήκον να επισύρει την προσοχή του πελάτη στην ανάγκη για διερεύνηση των συνθηκών του εδάφους ή άλλων ζητημάτων που τον ενδιαφέρουν.

Στην υπόθεση *Blair v. Alderney Consultants (1998)* ένας μηχανικός βρέθηκε αμελής διότι δεν πήγε σε γειτνιάζουσα γη να διενεργήσει επιθεωρήσεις και απλώς στηρίχθηκε σε πλάνα και αεροφωτογραφίες.

(9) Επεκτάσεις χρόνου

Στην υπόθεση *John Barker Construction Ltd v. London Portman Hotel Ltd (1996)* αποφασίστηκε ότι όταν παραχωρούνται επεκτάσεις χρόνου, ο αρχιτέκτονας πρέπει να βεβαιωθεί ότι εφαρμόζει τους κανόνες του συμβολαίου, πρέπει να αναγνωρίσει τα κατάλληλα κριτήρια, να κάνει λογική ανάλυση με μεθοδολογία,

να υπολογίσει παρά να εκτιμήσει τον κατάλληλο χρόνο, και να παράσχει ίση ευκαιρία και στα δύο μέρη να προβούν σε παραστάσεις.

(10) Υπολογισμός εμβαδού και επικερδότητας

Στην υπόθεση *Gable House Estates Ltd v. The Halpern Partnership (1995)* ο αρχιτέκτονας έδωσε μια προκαταρκτική εκτίμηση των εργασιών £5.8 εκ. και ένα υπολογισμό του καθαρού ενοικιάσιμου χώρου μιας οικοδομής στο κέντρο της πόλης ανερχόμενο στα 33,928 τετραγωνικά πόδια. Γνώριζε ότι οι πελάτες στηρίζονταν πάνω στον υπολογισμό όταν αποφάσιζαν για την κατεδάφιση, ανάπτυξη και διακόσμηση. Ο αρχιτέκτονας όφειλε να γνωρίζει ότι εφόσον τα σχέδια και τα θέματα της οικοδομής παρέμειναν άλυτα, ήταν απίθανο οι υπολογισμοί του να ήταν ακριβείς. Το πραγματικό εμβαδόν ήταν 31,728 τετραγωνικά πόδια. Ο δικαστής αποφάσισε ότι ήταν ανεπαρκές να δηλώνει ο αρχιτέκτονας ότι τα σχέδια του ήταν κατά προσέγγιση για όλα τα εμβαδά. Αυτή δεν ήταν κατάλληλη προειδοποίηση διότι δεν παρείχε στους πελάτες επαρκή γεγονότα για να εκτιμήσουν τους κινδύνους που αντιμετώπιζαν. Ο αρχιτέκτονας γνώριζε ότι το ενοικιάσιμο εμβαδόν ήταν σημαντικό για τον πελάτη του και γι' αυτό είχε ευθύνη για αποζημιώσεις.

(11) Επιθεώρηση / επίβλεψη των εργασιών

Στην υπόθεση *East Ham BC v. Bernard Sunley & Sons Ltd (1965)* αποφασίστηκε ότι είναι καθήκον του αρχιτέκτονα να επιβλέπει την εκτέλεση των εργασιών του συμβολαίου και να βεβαιώνεται ότι η εργασία εκτελείται σωστά.

Στην υπόθεση *Jameson v. Simon (1899)* ύστερα από την συμπλήρωση της οικίας του ενάγοντος διαπιστώθηκε ότι αναπτύχθηκε ξηρή σήψη (σαράκι). Τα πατώματα από μπετόν χαλάστηκαν και διαπιστώθηκε ότι το υπόστρωμα δεν έγινε σωστά και περιείχε διάφορα άχρηστα αντικείμενα. Ο αρχιτέκτονας δεν είχε επιθεωρήσει το πάτωμα κατά τη διάρκεια της κατασκευής. Αποφασίστηκε ότι είχε ευθύνη για αποζημιώσεις στον πελάτη του.

Στην υπόθεση *Leicester Board of Guardians v. Trollope (1911)* ο αρχιτέκτονας απέτυχε να εντοπίσει την παράλειψη του εργολάβου να τοποθετήσει μόνωση στην οροφή. Αναπτύχθηκε ξηρή σήψη, προκάλεσε ζημιές και χρειάστηκαν επιδιορθώσεις. Αποφασίστηκε ότι ο αρχιτέκτονας ήταν υπεύθυνος στον ιδιοκτήτη της οικίας για το κόστος των επιδιορθώσεων.

Στην υπόθεση *Sutcliffe v. Chippendale & Edmondson (1971)* αποφασίστηκε ότι ο βαθμός επίβλεψης που απαιτείται από ένα αρχιτέκτονα πρέπει να διέπεται σε κάποιο βαθμό από την εμπιστοσύνη που έχει στον εργολάβο.

Στην υπόθεση *Brown v. Scott & Payne (1993)* ο οικοδόμος ήταν 24 χρονών και το δικαστήριο αποφάσισε ότι η απειρία του σήμαινε ότι η επίβλεψη του αρχιτέκτονα έπρεπε να ήταν μεγαλύτερη.

Στην υπόθεση *Corfield v. Grant (1992)* αποφασίστηκε ότι το τεστ για την απαιτούμενη επίβλεψη δεν είναι ο αριθμός των ωρών που πέρασε ο αρχιτέκτονας στο εργοτάξιο, αλλά το κατά πόσο ήταν αρκετές.

Στην υπόθεση *Mckenzie v. Potts & Dobson Chapman (1995)* σύντομα μετά τη συμπλήρωση της οικίας παρατηρήθηκαν ρωγμές στο πάτωμα. Το υπόστρωμα κάτω από τα θεμέλια βρέθηκε να περιέχει μεγάλες ποσότητες αργίλου αντί μπάζα οικοδομής. Το δικαστήριο επιμέρισε την ευθύνη 60% στον εργολάβο και 40% στον αρχιτέκτονα.

Στην υπόθεση *Kensington Area Health Authority v. Wettern Composites (1984)* αποφασίστηκε ότι η παρουσία εργοδοτούμενου του κυρίου του έργου μπορεί να μειώσει την ευθύνη. Η απαίτηση των ιδιοκτητών της οικοδομής εναντίον του αρχιτέκτονα για αμελή επίβλεψη μειώθηκε κατά 20% λόγω της συντρέχουσας αμέλειας του εργοδοτούμενου του κυρίου του έργου.

Στην υπόθεση *Neodon Ltd v. Borough of Swinton and Pendlebury (1958)* αποφασίστηκε ότι ακόμη και όπου δεν υπάρχουν ρητοί όροι στη σύμβαση ανάθεσης, υπάρχει εξυπακουόμενος όρος ότι ο μηχανικός θα δίνει οδηγίες και πληροφορίες στον εργολάβο του κυρίου του έργου μέσα σε λογικό χρόνο. Δίνοντας

τέτοιες οδηγίες ενεργεί ως αντιπρόσωπος του κυρίου του έργου και αν παραλείψει να τις δώσει έγκαιρα, ο κύριος του έργου μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος για αποζημιώσεις προς τον εργολάβο λόγω παράβασης του δομικού συμβολαίου.

Στην υπόθεση *George Fisher v. Multi Design Consultants Ltd (1996)* η παράλειψη του εναγόμενου επιμετρητή ποσοτήτων (που ανέλαβε και καθήκοντα επιβλέποντος λειτουργού) να επισκεφτεί την οροφή κατά τη διάρκεια της κατασκευής κρίθηκε ως σοβαρή παράβαση καθήκοντος. Το δικαστήριο απέρριψε τον ισχυρισμό ότι το μέσο πρόσβασης ήταν ανασφαλές και σχολίασε ότι έπρεπε να ζητηθεί από τον εργολάβο να παράσχει ασφαλή πρόσβαση.

(12) Καθήκον προειδοποίησης

Στην υπόθεση *B.L. Holdings Ltd v. Robert J. Wood & Partners (1979)* οι αρχιτέκτονες πήραν λανθασμένη πληροφορία από τον υπάλληλο της τοπικής πολεοδομικής αρχής ότι για σκοπούς μέτρησης του εμβαδού μιας οικοδομής γραφείων δεν θα λαμβάνονταν υπόψη ο υπόγειος χώρος στάθμευσης και το διαμέρισμα του θυρωρού στο ρετιρέ. Το δικαστήριο βρήκε ότι οι αρχιτέκτονες ξαφνιάστηκαν από τη απόφαση του πολεοδομικού λειτουργού και θεώρησαν καθήκον τους να προειδοποιήσουν τους πελάτες τους ότι η άδεια δεν θα ίσχυε εκτός αν εξαιρούνταν ο χώρο στάθμευσης και το διαμέρισμα από τον υπολογισμό. Ο πελάτης είχε πληρώσει για ανεξάρτητη επαγγελματική συμβουλή και οι αρχιτέκτονες όφειλαν να συμβουλέψουν τον πελάτη τους ότι η πολεοδομική άδεια δεν θα πληρούσε τους όρους του νόμου και δεν θα είχε ισχύ (έστω και αν ο πολεοδομικός λειτουργός τους είχε δώσει ανακριβείς πληροφορίες). Δεν έδωσαν την απαραίτητη προειδοποίηση και, επομένως, παρέβησαν το καθήκον τους προς τον ενάγοντα.

Στην υπόθεση *Chesham Properties Ltd v. Bucknall Austin Project Management Services Ltd & Others (1996)* το δικαστήριο αποφάσισε ότι ένας διευθυντής έργου (project manager) μπορεί να έχει καθήκον με βάση τους όρους της σύμβασής του να πληροφορεί τους πελάτες του για τα σφάλματα και παραβάσεις άλλων συμβούλων και εργολάβων όπου απαιτείται να συντονίζει και να παρακολουθεί την πρόοδο των εργασιών. Ο δικαστής πρόσθεσε ότι ακόμη και στην απουσία κατάλληλου σαφούς όρου θα αποφάσιζε ότι εν πάση περιπτώσει αναγκαστικά εξυπακούεται ως όρος της σύμβασης.

(13) Έκδοση πιστοποιητικών

Στην υπόθεση *Sutcliffe v. Thackrah & Others (1974)* αποφασίστηκε ότι οι αρχιτέκτονες υπείχαν ευθύνη να καταβάλουν αποζημιώσεις στον ιδιοκτήτη της οικοδομής που τους ανέθεσε το σχεδιασμό με βάση δομικό συμβόλαιο για τις απώλειες που του προκάλεσαν εκδίδοντας αμελώς σταδιακά πιστοποιητικά για πληρωμές που αφορούσαν εργασίες που δεν έγιναν καθόλου ή που δεν έγιναν σωστά.

Στην υπόθεση *Crown Estates Commissioners v. John Mowlem & Co Ltd (1994)* αποφασίστηκε ότι το τελικό πιστοποιητικό που εκδίδεται σύμφωνα με το δομικό συμβόλαιο JCT του 1980 αποτελεί αδιαμφισβήτητη μαρτυρία για την ποιότητα και τα στάνταρτ της εργασίας σε σχέση με όλες τις εργασίες που εκτελέστηκαν δυνάμει του συμβολαίου. Αυτή η σημαντική απόφαση παρέχει στον εργολάβο υπεράσπιση για τις απαιτήσεις εναντίον του για κακοτεχνία, ακόμη και σε σχέση με λανθάνοντα ελαττώματα που δεν θα μπορούσαν να εντοπιστούν με επιθεώρηση. Συνεπώς, ο ιδιοκτήτης της οικοδομής μπορεί να παραμείνει χωρίς βάσιμη απαίτηση. Εναλλακτικά, μπορεί να υπάρχει απαίτηση μόνο εναντίον του αρχιτέκτονα για αμελή επίβλεψη και πιστοποίηση.

(14) Συντρέχουσα αμέλεια

Στην υπόθεση *Acrecrest v. WS Hattrel & Partners (1979)* ο αρχιτέκτονας και ο επιθεωρητής της τοπικής αρχής αυτοδιοίκησης γνώριζαν ότι μια συγκεκριμένη τοποθεσία ήταν επιρρεπής σε αφυδάτωση, αλλά επέτρεψαν να οικοδομηθούν ανεπαρκή θεμέλια για μια πολυκατοικία, και βρέθηκαν και οι δύο υπεύθυνοι έναντι του ιδιοκτήτη της οικοδομής.

ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

(1) Ποιος είναι ο Ασφαλισμένος

Την ασφαλιστική κάλυψη μπορεί να την παράσχει ασφαλιστική εταιρεία που κατέχει άδεια άσκησης ασφαλιστικών εργασιών στον κλάδο γενικής φύσεως. Το ασφαλιστήριο σύμφωνα με το άρθρο 2 του περί Ασκήσεως Ασφαλιστικών Εργασιών και Άλλων Συναφών Θεμάτων Νόμου του 2002 είναι το έγγραφο που εκδίδεται από ασφαλιστική εταιρεία και που αποδεικνύει τη σύναψη ασφαλιστικής συμβάσεως. Ο αντισυμβαλλόμενος της ασφαλιστικής εταιρείας συνήθως αποκαλείται «κάτοχος του ασφαλιστηρίου» (policyholder).

Το ασφαλιστήριο θα πρέπει να καλύπτει την επαγγελματική ευθύνη των εξής προσώπων που εμπίπτουν στον όρο «ασφαλισμένος» (insured):

(i) του κατόχου του ασφαλιστηρίου

Ο κάτοχος του ασφαλιστηρίου μπορεί να είναι φυσικό πρόσωπο ή συνεταιρισμός προσώπων που είναι εγγεγραμμένα στο Μητρώο Μελών του ΕΤΕΚ και κατέχουν άδεια άσκησης επαγγέλματος σε οποιοδήποτε κλάδο μηχανικής επιστήμης.

(ii) των νυν και πρώην συνεταίρων

Στην περίπτωση που ο κάτοχος του ασφαλιστηρίου είναι ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία (συνεταιρισμός χωρίς νομική προσωπικότητα), οι νυν και πρώην συνέταιροι είναι ασφαλισμένοι. Η κάλυψη αφορά καταρχήν την δική του προσωπική επαγγελματική ευθύνη του συνέταιρου αρχιτέκτονα ή μηχανικού κατά την άσκηση του επαγγέλματός του. Οι αρχιτέκτονες και οι μηχανικοί συνήθως οργανώνονται σε ομόρρυθμες ή ετερόρρυθμες εταιρείες και η σύνθεσή τους αλλάζει με την αποχώρηση παλαιών και προσχώρηση νέων συνεταίρων. Σύμφωνα με το άρθρο 15 του περί Ομορρύθμων και Ετερορρύθμων Εταιρειών και Εμπορικών Επωνυμιών Νόμου οι συνέταιροι ευθύνονται από κοινού και κειχωρισμένως για τα αστικά αδικήματα που διαπράττει συνétairos κατά την άσκηση του επαγγέλματος. Η κάλυψη της ευθύνης των πρώην συνεταίρων αποσκοπεί να προστατέψει τους νυν συνεταίρους από απαιτήσεις που προκύπτουν από αστικό αδίκημα που διέπραξαν πρώην συνétairoί τους όταν ήταν ενεργά μέλη του γραφείου. Επίσης ο συνétairos ευθύνεται εκ προστήσεως για τις αμελείς πράξεις των εργοδοτούμενων του συνεταιρισμού κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

(iii) των εργοδοτούμενων του κατόχου του ασφαλιστηρίου

Οι εργοδοτούμενοι του γραφείου μπορεί να είναι αρχιτέκτονες ή μηχανικοί ή σχεδιαστές ή γραφείς. Σύμφωνα με την αγγλική νομολογία επαγγελματική ευθύνη φέρουν όχι μόνο οι προσοντούχοι αλλά και οι μη προσοντούχοι υπάλληλοι (*Merrett v. John RH Babb (2001)*). Η υπόθεση αυτή αφορούσε επιμετρητές, αλλά εφαρμόζεται κατ' αναλογία σε όλες τις κατηγορίες επαγγελματιών.

(iv) οποιουδήποτε συμβούλου, ανεξάρτητου εργολάβου ή αυτοεργοδοτούμενου

Αν τέτοια πρόσωπα έχουν αποκλειστική σύμβαση με τον κάτοχο του ασφαλιστηρίου και ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία του, θεωρούνται ασφαλισμένοι.

(v) των κληρονόμων ή του νόμιμου αντιπροσώπου οποιουδήποτε ασφαλισμένου

Στην περίπτωση που αποθνήσκει ή καθίσταται ανίκανος προς δικαιοπραξία ο ασφαλισμένος και η απαίτηση στρέφεται εναντίον της κληρονομιάς ή της περιουσίας, ο διαχειριστής της περιουσίας του αποθανόντος ή ο νόμιμος αντιπρόσωπος καθίστανται ασφαλισμένοι και μπορούν να ζητήσουν κάλυψη από την ασφαλιστική εταιρεία.

(2) Ποιες Επαγγελματικές Υπηρεσίες Καλύπτονται

Καλύπτονται οι «υπηρεσίες αρχιτεκτονικής και μηχανικής» όρος που σημαίνει την εκτέλεση από τον ασφαλισμένο σύμβασης για οποιεσδήποτε υπηρεσίες αρχιτεκτονικής και/ή μηχανικής, σχεδιασμό, προδιαγραφές, επίβλεψη κατασκευής, μελέτη βιωσιμότητας, τεχνικές πληροφορίες, υπολογισμό ή επιμέτρηση.

(3) Βασική Κάλυψη

Η βασική κάλυψη αφορά την πληρωμή αποζημιώσεων από την ασφαλιστική εταιρεία εκ μέρους οποιουδήποτε ασφαλισμένου που προκύπτουν από απαίτηση για παράβαση καθήκοντος κατά την εκτέλεση επαγγελματικών υπηρεσιών. Ο όρος «παράβαση καθήκοντος» είναι αρκετά ευρύς και περιλαμβάνει οποιαδήποτε πραγματική ή ισχυριζόμενη παράβαση καθήκοντος, αμελή πράξη, σφάλμα, παράλειψη, ανακριβή δήλωση, παραπλανητική δήλωση, παράβαση εγγύησης ή εξουσιοδότησης διαπραχθείσα με καλή πίστη, ή παράβαση εμπιστευτικότητας. Το ασφαλιστήριο αποσκοπεί να καλύψει την επαγγελματική αμέλεια και όχι οποιοδήποτε άλλο είδος αμέλειας.

Η φράση «αμελής πράξη, σφάλμα ή παράλειψη» ερμηνεύτηκε στην υπόθεση *Wimpey Construction (UK) Ltd v. Poole (1984)* και ο δικαστής αποφάσισε ως εξής: «ένα ασφαλιστήριο επαγγελματικής ευθύνης δεν καλύπτει αναγκαστικά μόνο αμέλεια. Κατά τη γνώμη μου πρέπει να εφαρμόσω τη γραμματική έννοια των πρωταρχικών λέξεων και να τις ερμηνεύσω ότι περιλαμβάνουν οποιαδήποτε παράλειψη ή σφάλμα χωρίς αμέλεια».

Το αντικείμενο της ασφάλισης είναι η κατά νόμο ευθύνη του ασφαλισμένου να καταβάλει αποζημιώσεις σε τρίτο μέρος. Θεωρητικά ο ασφαλιστής δεν έχει ευθύνη να προβεί σε οποιαδήποτε πληρωμή μέχρις ότου βρεθεί ο ασφαλισμένος κατά νόμο υπόλογος να καταβάλει αποζημιώσεις. Με άλλα λόγια πριν να εκδοθεί δικαστική απόφαση εναντίον του ασφαλισμένου, δεν υπάρχει απώλεια που να έχει υποχρέωση να καλύψει ο ασφαλιστής. Στην πράξη, οι ασφαλιστές αναλαμβάνουν αμέσως ή όσο πιο νωρίς γίνεται το χειρισμό των απαιτήσεων εναντίον του ασφαλισμένου δυνάμει των όρων του ασφαλιστηρίου με σκοπό τον εξώδικο ή δικαστικό διακανονισμό της απαίτησης και δεν περιμένουν την έκβαση της δικαστικής μάχης για να εμπλακούν.

Ο ασφαλιστής έχει υποχρέωση έναντι του ασφαλισμένου και όχι έναντι του τρίτου μέρους προς το οποίο είχε υποχρέωση ο ασφαλισμένος να μην επιδείξει αμέλεια. Το τρίτο μέρος που υποβάλλει απαίτηση εναντίον του ασφαλισμένου δεν είναι μέρος της σύμβασης ασφάλισης και δεν αποκτά οποιαδήποτε δικαιώματα δυνάμει αυτής.

Η βασική κάλυψη αφορά την πληρωμή αποζημιώσεων και έτσι δεν περιλαμβάνει την πληρωμή προστίμων ή άλλων χρηματικών κυρώσεων.

(4) Επιπρόσθετες Καλύψεις

Το ασφαλιστήριο μπορεί να περιλαμβάνει και αριθμό επιπρόσθετων καλύψεων:

- Πνευματική Ιδιοκτησία (αποζημίωση για παραβίαση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας από τον ασφαλισμένο – η αντιγραφή σχεδίων και μελετών των συναδέλφων χωρίς τη συγκατάθεση τους αποτελεί και πειθαρχικό παράπτωμα (Καν. 5 (δ)).
- Δυσφήμιση (αποζημίωση για λίβελο ή προφορική δυσφήμιση από τον ασφαλισμένο – τα δυσφημιστικά σχόλια για άλλο συνάδελφο αποτελούν και πειθαρχικό παράπτωμα (Καν. 5 (ε)).
- Δόλος / Ανεπιμέλεια (αποζημίωση τρίτου μέρους για δόλο ή ανεπιμέλεια εργοδοτούμενου, όχι όμως εκ μέρους του δράστη).
- Υπεράσπιση (ο ασφαλιστής έχει δικαίωμα να υπερασπιστεί οποιαδήποτε απαίτηση και καταβάλλει τα έξοδα υπεράσπισης).

(5) Επεκτάσεις της Κάλυψης

Εκτός από τη βασική κάλυψη το ασφαλιστήριο μπορεί να προσφέρει και αριθμό προαιρετικών επεκτάσεων:

- Προστασία Δεδομένων: αποζημιώσεις για παράβαση του νόμου περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων.
- Παρουσία στο Δικαστήριο: ημερήσια αποζημίωση για παρουσία στο δικαστήριο συνεταίρου ή μετόχου ή εργοδοτούμενου του κατόχου του ασφαλιστηρίου με σκοπό να δοθεί μαρτυρία σε σχέση με απαίτηση για επαγγελματική αμέλεια.

- Απολεσθέντα Έγγραφα: αποζημιώσεις για απώλεια ή καταστροφή εγγράφων που ανήκουν σε πελάτες.
- Αυτόματη Κάλυψη Νέων Θυγατρικών Εταιρειών: καλύπτονται αυτόματα και οι νέες θυγατρικές εταιρείες που θα ιδρυθούν κατά τη διάρκεια της περιόδου ασφάλισης.
- Επέκταση της Περιόδου Αναφοράς: ο χρόνος υποβολής απαίτησης επεκτείνεται για κάποιο χρονικό διάστημα από την ακύρωση ή μη ανανέωση του ασφαλιστηρίου.
- Εξειδικευμένοι Σχεδιαστές: αποζημιώσεις για παράβαση καθήκοντος από εξειδικευμένους σχεδιαστές που έχει προσλάβει ο ασφαλισμένος.
- Απώλεια Στελεχών: έξοδα για υπηρεσίες δημοσίων σχέσεων και/ή ανεύρεσης εκτελεστικών στελεχών σε περίπτωση μόνιμης ανικανότητας ή θανάτου συνεταίρου.

(6) Εξαιρέσεις από την Κάλυψη

Κατά κανόνα το ασφαλιστήριο επαγγελματικής ευθύνης θα περιλαμβάνει ένα αριθμό δικαιολογημένων εξαιρέσεων, όπως:

- Προστασία Ανταγωνισμού: Δεν καλύπτονται απαιτήσεις που βασίζονται σε παράβαση του νόμου περί προστασίας του ανταγωνισμού, περιορισμού του εμπορίου, ή αθέμιτου ανταγωνισμού.
- Σωματικός Τραυματισμός / Περιουσιακή Ζημιά: μπορούν να καλυφθούν κάτω από ασφαλιστήριο αστικής ευθύνης.
- Συμβατική Ευθύνη / Εγγυήσεις Εκτέλεσης: Δεν καλύπτονται απαιτήσεις που προκύπτουν από ανάληψη συμβατικής ευθύνης ή άλλης υποχρέωσης πέραν του καθήκοντος να επιδειχθεί η επιμέλεια και η δεξιότητα που απαιτείται συνήθως κατά την εκτέλεση επαγγελματικών υπηρεσιών. Επίσης δεν καλύπτονται οποιεσδήποτε απαιτήσεις που προκύπτουν από εγγυήσεις για την εκτέλεση των υπηρεσιών που παρείχε ο επαγγελματίας στον πελάτη του.
- Κοστολόγηση: Δεν καλύπτονται απαιτήσεις που βασίζονται στην παράλειψη ακριβούς εκτίμησης του κόστους εκτέλεσης των επαγγελματικών υπηρεσιών.
- Υποδομή: Δεν καλύπτονται απαιτήσεις που βασίζονται σε μηχανική ή ηλεκτρική βλάβη ή διακοπή τηλεπικοινωνιών.
- Αφερεγγυότητα του Ασφαλισμένου: Δεν θεωρείται ασφαλισίμος κίνδυνος.
- Εσκεμμένες Πράξεις: Δεν καλύπτονται απαιτήσεις που προκύπτουν από σκόπιμες ή απερίσκεπτες παραβάσεις καθήκοντος του ασφαλισμένου.
- Κοινοπραξίες: Δεν καλύπτονται απαιτήσεις που βασίζονται σε εργασία που έχει εκτελέσει ο ασφαλισμένος για σύνδεσμο ή κοινοπραξία της οποίας είναι μέλος.
- Αδικήματα: Δεν καλύπτονται απαιτήσεις που βασίζονται σε αξιόποινες, ανέντιμες ή δόλιες πράξεις, όμως η εξαίρεση δεν ισχύει για την κάλυψη Δόλος / Ανεντιμότητα.
- Νομικώς Κατοχυρωμένη Ονομασία / Εμπορικό Μυστικό: Δεν καλύπτονται απαιτήσεις που αφορούν παραβίαση εμπορικού σήματος ή εμπορικού μυστικού.
- Ρύπανση: Μπορεί να καλυφθεί με εξειδικευμένο ασφαλιστήριο περιβαλλοντικής ευθύνης.
- Προηγούμενες απαιτήσεις / Περιστάσεις: Δεν καλύπτονται απαιτήσεις που υποβλήθηκαν πριν την ημερομηνία έναρξης της ισχύος του ασφαλιστηρίου ή που προκύπτουν από περιστατικά που κατά την έναρξη ισχύος του ασφαλιστηρίου λογικά θα αναμένονταν από τον ασφαλισμένο να προκαλέσουν την έγερση απαίτησης.
- Εμπορικά Χρέη: Δεν καλύπτονται απαιτήσεις σε σχέση με εμπορικές πράξεις ή με εγγύηση για εμπορικό χρέος.
- Η.Π.Α. / Καναδάς: Δεν καλύπτονται απαιτήσεις που υποβάλλονται σ' αυτές τις χώρες ή που αφορούν αποφάσεις των δικαστηρίων αυτών των χωρών λόγω των υπερβολικών αποζημιώσεων που επιδικάζουν τα δικαστήριά τους.
- Πόλεμος / Τρομοκρατία: Δεν θεωρούνται ασφαλισίμοι κίνδυνοι.

(7) Όριο Ευθύνης

Το όριο ευθύνης είναι το μέγιστο ποσό που είναι υποχρεωμένος να καταβάλει ο ασφαλιστής δυνάμει του ασφαλιστηρίου κατά τη διάρκεια της περιόδου ασφάλισης. Οποιοσδήποτε αποζημιώσεις ή άλλα έξοδα πέραν του ορίου ευθύνης βαρύνουν τον ασφαλισμένο και θα τα πληρώσει από την τσέπη του.

Τα εσωτερικά όρια ευθύνης και οι επεκτάσεις αποτελούν μέρος του συνολικού ορίου ευθύνης και δεν παραχωρούνται επιπρόσθετα από αυτό.

(8) Έξοδα Υπεράσπισης

Εκτός από αποζημιώσεις, το ασφαλιστήριο συνήθως καλύπτει και τα έξοδα υπεράσπισης του ασφαλισμένου εναντίον του οποίου εγείρεται απαίτηση. Τα έξοδα υπεράσπισης συμπεριλαμβάνουν εκτός από λογική αμοιβή του δικηγόρου του εναγόμενου ασφαλισμένου, λογικά έξοδα διερεύνησης ή διακανονισμού της απαίτησης. Δεν περιλαμβάνουν απολεσθέντα εισοδήματα, απολαβές ή μισθούς ή άλλη αμοιβή ή ωφελήματα που καταβάλλει ο κάτοχος του ασφαλιστηρίου στους συνεταίρους ή τους εργοδοτούμενούς του.

Τα έξοδα υπεράσπισης συμπεριλαμβάνονται στο όριο ευθύνης (cost inclusive) του ασφαλιστηρίου και δεν καταβάλλονται επιπρόσθετα από αυτό.

(9) Περίοδος Ασφάλισης

Η περίοδος ασφάλισης συνήθως είναι ετήσια.

(10) Ενεργοποίηση με βάση το Χρόνο Υποβολής της Απαίτησης

Το ασφαλιστήριο ενεργοποιείται με βάση το χρόνο υποβολής της απαίτησης (claims made basis), δηλαδή η απαίτηση πρέπει να υποβληθεί για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια της περιόδου ασφάλισης ανεξάρτητα από το πότε είχε προκληθεί ή επέλθει η ευθύνη.

Οι ασφαλιστές επιλέγουν την ενεργοποίηση με βάση το χρόνο υποβολής της απαίτησης για να αποφύγουν τα προβλήματα των μακροδιάδοχων (long-tail) απαιτήσεων που παρουσιάζονται στα ασφαλιστήρια που ενεργοποιούνται με βάση το χρόνο επέλευσης της απώλειας (occurrence basis).

Το γεγονός ότι μπορούν να εγερθούν απαιτήσεις από υπηρεσίες που είχαν παρασχεθεί σε χρόνο πριν την περίοδο ασφάλισης σημαίνει ότι οι ασφαλιστές απαιτούν κατά τη συμπλήρωση της πρότασης ασφάλισης πλήρη αποκάλυψη οποιωνδήποτε γνωστών περιστάσεων που είναι δυνατόν να προκαλέσουν έγερση απαίτησης, τις οποίες ο ασφαλισμένος γνώριζε πριν την έναρξη της περιόδου ασφάλισης.

(11) Αναδρομική Ημερομηνία Ισχύος

Για να καταβάλει αποζημιώσεις ο ασφαλιστής θα πρέπει η αδικοπραξία να έχει διαπραχθεί πριν την αναδρομική ημερομηνία ισχύος (retro date). Εξαιτίας της ενεργοποίησης του ασφαλιστηρίου με βάση το χρόνο υποβολής της απαίτησης, ο τωρινός ασφαλιστής επαγγελματικής ευθύνης είναι δυνατόν να κληθεί να καλύψει τον ασφαλισμένο σε σχέση με αμελείς πράξεις που διαπράχθηκαν πριν μερικά χρόνια.

Συνήθως για ένα επαγγελματικό οίκο που αγοράζει για πρώτη φορά ασφάλιση επαγγελματικής ευθύνης ως αναδρομική ημερομηνία καθορίζεται η ημερομηνία έναρξης της ισχύος του ασφαλιστηρίου και θα παραμένει η ίδια για κάθε μελλοντική ανανέωση.

Αν ο επαγγελματικό οίκος είχε ασφαλιστήριο επαγγελματικής ευθύνης στο παρελθόν με άλλη ασφαλιστική εταιρεία, η νέα ασφαλιστική εταιρεία μπορεί να δεχθεί ως αναδρομική ημερομηνία την ημερομηνία έναρξης της πρώτης περιόδου ασφάλισης με την προηγούμενη ασφαλιστική εταιρεία. Έτσι αποφεύγονται τα χρονικά κενά στην κάλυψη.

(12) Ρήτρα Δικαιοδοσίας

Το ασφαλιστήριο περιλαμβάνει ρήτρα δικαιοδοσίας και μπορεί να καλύπτει αγωγές που εγείρονται εναντίον του ασφαλισμένου στα δικαστήρια:

- (i) μόνο της Κυπριακής Δημοκρατίας (Cyprus Jurisdiction), ή
- (ii) μόνο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Jurisdiction), ή
- (iii) όλου του κόσμου (Worldwide Jurisdiction).

Έστω και αν η ρήτρα δικαιοδοσίας είναι παγκόσμια, συνήθως εξαιρούνται οι ΗΠΑ και ο Καναδάς λόγω των υπέρμετρων αποζημιώσεων που επιδικάζουν τα δικαστήριά τους.

(13) Κράτηση

Η κράτηση (retention) είναι ένα μέρος του ποσού της απαίτησης που αναλαμβάνει να πληρώσει από την τσέπη του ο ασφαλισμένος και συνήθως αναγράφεται στον Πίνακα του ασφαλιστηρίου. Η κράτηση είναι αντιστρόφως ανάλογα του ασφαλιστρού: όταν ανεβαίνει η απαλλαγή ή το αφαιρετέο ποσό, κατεβαίνει το ασφάλιστρο.

Η κράτηση εφαρμόζεται τόσο στις πληρωτέες αποζημιώσεις όσο και στα έξοδα υπεράσπισης.

(14) Ακύρωση

Τα ασφαλιστήρια κατά κανόνα περιλαμβάνουν ρήτρα ακύρωσης μεσούσης της περιόδου ασφάλισης με προειδοποίηση ορισμένων ημερών. Αν ακυρώνει η ασφαλιστική εταιρεία, συνήθως επιστρέφει το μη δεδουλευμένο ασφάλιστρο. Αν ακυρώνει ο κάτοχος του ασφαλιστηρίου, η ασφαλιστική εταιρεία συνήθως κατακρατεί ένα επιπλέον ποσό ως ασφάλιστρο βραχείας περιόδου και επιστρέφει το υπόλοιπο.

Η ακύρωση διακρίνεται από τη μη ανανέωση κατά την εκπνοή της κατά κανόνα ετήσιας περιόδου ασφάλισης. Κάθε ανανέωση θεωρείται νέα σύμβαση και τα μέρη είναι ελεύθερα να μην προχωρήσουν σε ανανέωση χωρίς κανένα περιορισμό.

(15) Παραγραφή

Υπάρχουν ασφαλιστήρια που δεν περιλαμβάνουν ρήτρα παραγραφής του αγωγίμου δικαιώματος που έχει ο ασφαλισμένος εναντίον της ασφαλιστικής εταιρείας. Ορισμένα ασφαλιστήρια περιλαμβάνουν τέτοια ρήτρα με την οποία παραγράφεται το δικαίωμα σε χρόνο λιγότερο από εκείνο που προβλέπει ο νόμος.

(16) Γνωστοποίηση Απαίτησης στον Ασφαλιστή

Ο ασφαλισμένος οφείλει να γνωστοποιήσει γραπτώς στον ασφαλιστή το συντομότερο δυνατόν οποιαδήποτε την υποβολή οποιασδήποτε απαίτησης εναντίον του κατά τη διάρκεια της περιόδου ασφάλισης. Επίσης δύναται να αναφέρει στον ασφαλιστή οποιοσδήποτε περιστάσεις που λογικά αναμένεται να προκαλέσουν την έγερση απαίτησης εναντίον του. Οποιαδήποτε μεταγενέστερη απαίτηση που στηρίζεται σ' αυτές τις περιστάσεις θα θεωρείται ότι γνωστοποιήθηκε στον ασφαλιστή κατά την ημερομηνία της αναφοράς των περιστάσεων.

Αν ο ασφαλισμένος εν γνώσει του υποβάλει αναληθή ή δόλια απαίτηση εκπίπτει όλων των δικαιωμάτων του κάτω από το ασφαλιστήριο.

(17) Υπεράσπιση

Ο ασφαλισμένος δεν δικαιούται να παραδεχθεί ή να αναλάβει οποιαδήποτε ευθύνη, ούτε να προβεί σε οποιοδήποτε συμβιβασμό ή να καταβάλει έξοδα υπεράσπισης χωρίς την προηγούμενη γραπτή έγκριση του ασφαλιστή. Ο ασφαλισμένος οφείλει να παράσχει βοήθεια στον ασφαλιστή και να συνεργαστεί μαζί του για τη διερεύνηση ή υπεράσπιση οποιασδήποτε απαίτησης.

Ο ασφαλιστής δικαιούται να αναλάβει την υπεράσπιση ή διακανονισμό οποιασδήποτε απαίτησης κατά την κρίση του.

(18) Υποκατάσταση

Αν ο ασφαλιστής προβεί σε πληρωμή δυνάμει του ασφαλιστηρίου υποκαθίσταται στα δικαιώματα του ασφαλισμένου για ανάκτηση από οποιοδήποτε τρίτο υπαίτιο μέρος.

(19) Επιλογή Ασφαλιστικής Εταιρείας

Η ασφαλιστική εταιρεία που θα αναλάβει τον κίνδυνο της επαγγελματικής ευθύνης αρχιτέκτονα ή μηχανικού θα πρέπει να διαθέτει διαχρονική παρουσία στην ασφαλιστική αγορά, οικονομική ευρωστία που να της επιτρέπει να αντιμετωπίζει τις υποχρεώσεις της και εξειδίκευση στον κλάδο ασφαλίσεων ευθύνης.

Σημαντικός παράγων είναι η ποιότητα της εξυπηρέτησης που μπορεί να προσφέρει το τμήμα απαιτήσεων της ασφαλιστικής εταιρείας. Ένα από τα θέματα που θα πρέπει να απασχολήσουν τον πελάτη είναι κατά πόσο το τμήμα απαιτήσεων θα λαμβάνει υπόψη τις απόψεις του ασφαλισμένου αρχιτέκτονα ή μηχανικού και συγκεκριμένα τις οποιοσδήποτε επαγγελματικές σχέσεις του με τρίτους. Άλλο σοβαρό ζήτημα είναι η προθυμία της ασφαλιστικής εταιρείας να υπερασπιστεί τις απαιτήσεις, ακόμη και τις αβάσιμες, εναντίον του ασφαλισμένου της.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	2
(1) Ποιοι αναγνωρίζονται ως αρχιτέκτονες και μηχανικοί	2
(2) Τα καθήκοντα των αρχιτεκτόνων και μηχανικών	3
(3) Η επαγγελματική συμπεριφορά των αρχιτεκτόνων και μηχανικών	4
(4) Διάπραξη αστικού αδικήματος	4
(5) Παράβαση συμβατικού όρου	4
(6) Ευθύνη προς τρίτους	5
(7) Το απαιτούμενο επίπεδο επιμέλειας και δεξιοτήτας	5
(8) Το καθήκον επιμέλειας και δεξιοτήτας συνοπτικά	7
(9) Αποζημιώσεις	8
(10) Βελτίωση	8
(11) Καθαρή Οικονομική Απώλεια	9
ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ	10
(1) Διευκρινίσεις για τους όρους ανάθεσης	10
(2) Σύσταση αρχιτέκτονα για εργολάβο	10
(3) Παραστάσεις που πείθουν εργολάβο να υποβάλει προσφορά	10
(4) Καθήκον σχεδιασμού ή αναθεώρησης του σχεδιασμού	10
(5) Ανάθεση καθηκόντων σχεδιασμού	11
(6) Γνώση τρεχόντων προτύπων / κωδίκων	11
(7) Προδιαγραφές υλικών	11
(8) Καθήκον προειδοποίησης για περαιτέρω διερευνήσεις	11
(9) Επεκτάσεις χρόνου	11
(10) Υπολογισμός εμβαδού και επικερδότητας	12
(11) Επιθεώρηση / επίβλεψη των εργασιών	12
(12) Καθήκον προειδοποίησης	13
(13) Έκδοση πιστοποιητικών	13
(14) Συντρέχουσα αμέλεια	13
ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ	14
(1) Ποιος είναι ο Ασφαλισμένος	14
(2) Ποιες Επαγγελματικές Υπηρεσίες Καλύπτονται	14
(3) Βασική Κάλυψη	15
(4) Επιπρόσθετες Καλύψεις	15
(5) Επεκτάσεις της Κάλυψης	15
(6) Εξαιρέσεις από την Κάλυψη	16
(7) Όριο Ευθύνης	17
(8) Έξοδα Υπεράσπισης	17
(9) Περίοδος Ασφάλισης	17
(10) Ενεργοποίηση με βάση το Χρόνο Υποβολής της Απαίτησης	17
(11) Αναδρομική Ημερομηνία	17
(12) Ρήτρα Δικαιοδοσίας	18
(13) Κράτηση	18
(14) Ακύρωση	18
(15) Παραγραφή	18
(16) Γνωστοποίηση Απαίτησης στον Ασφαλιστή	18
(17) Υπεράσπιση	18
(18) Υποκατάσταση	19
(19) Επιλογή Ασφαλιστικής Εταιρείας	19